

چیستی پارادایم تفسیری حمیدرضا حسنی^۱

چکیده

پارادایم، جریانی جمعی و محصول نظریات فردی و چکش‌کاری‌شده توسط صاحب‌نظران است. مفهوم توسعه، یک مفهوم اولی نیست؛ یعنی خودش مصرف‌کننده است. توسعه در مفهومی پارادایمی هویت پیدا می‌کند. مراد ما از علوم انسانی، علمی است که به انسان از حیث کنشگری و سازنده نهادها و ساختارهای اجتماعی می‌پردازد. علوم انسانی، ارتباط واضحی با دین دارد و هویت دین نیز همین است؛ زیرا هدف اصلی دین، مدیریت و هدایت بشر است. نظریه ولایت فقیه امام (ره) هنوز تبدیل به علوم انسانی نشده است؛ بلکه به شکل تک‌گزاره‌ای مطرح شده است. فقه امام صادق (ع)، فقه ولایی است. رویکرد تفسیری در اجتهاد عام است که هویت دین را به آن بر می‌گرداند و قدرت استنباط و نظریه‌پردازی از دین را به ما خواهد داد. باید تکلیف علوم انسانی روشن شود تا مقدمه برای پیشرفت و تعریف آن در حوزه‌های مختلف باشد، حدود و صغور پیشرفت با تعیین تکلیف علوم انسانی معین می‌شود. یکی از مهم‌ترین مشکلات راهبردی در کشور، مشکل علم‌شناختی است. یکی از تلاش‌های عمده، ارائه تصویر پارادایمی از علم است. تعریفی که از تفکر در فلسفه اسلامی آمده و فکر را جریان حرکت از مبادی به مراد می‌داند، بی‌اشاره به جریان پارادایمی نیست؛ یعنی انسان هیچ‌گاه از صفر مطلق شروع نمی‌کند. **واژگان کلیدی:** علوم انسانی، پارادایم، توسعه، علم‌شناختی، ولایت فقیه.

^۱ عضو هیئت علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.